

LES FALENES

Àngels Aymar

Text ©Àngels Aymar i Ragolta 2002

LES FALENES 2002

Premi Internacional Casa Teatro:

Menció d'Honor del Jurat República Dominicana 2003

Publicada en castellà per Casa Teatro-2003

Publicada en francès per Éditions de l'Amandier 2007

Traducció al francès André Dalmas

Lectura dramatitzada/ Festival de Bayonne - 2007

Lectura dramatitzada/ Teatre Du Rond Point, París- 2007

Lectura/ Cicle Lundi en Coulisses Lyon 2014

Una paret blanca amb un fanalet encès.

Una falena pampallugueja al seu voltant.

De sobte apareix un dragó que l'observa des de dalt, arrapat a la paret.

La papallona atura les ales.

Resten immòbils, en uns instants dramàtics de silenci.

Quan la tensió es fa gairebé insuportable, el dragó es llença damunt la víctima i atura el seu batec,
per sempre més.

Un hivernacle amb unes tauletes. Podria ser la part de darrere d'un hotel de muntanya, que dona al jardí.

A través dels vidres hi veiem dues dones i un home. D'aquí a una estona n'arribaran dos més. Han obert algunes de les portes perquè els hi entri l'aire (això ens permetrà seguir la seva conversa).

També escoltarem el relat d'altres persones que no són ni a l'hivernacle, ni al jardí. Podrien estar parlant en aquell mateix moment, a qualsevol altre lloc, i ens arriben els ressons de les seves veus i la seva presència com un miratge.

Tots són part d'una mateixa història.

I podria ser divendres, que és un dia que acaba i comença...

AMÈLIA - Això passava abans, quan la vida es veia com una línia recta que s'havia de seguir. Com la ratlla del pantaló, la clenxa engominada, el plec del llençol o la cal·ligrafia. Tot sota una estricta disciplina. Ara ningú no s'ho creu que només hi ha un matrimoni o un lloc de treball per a tota la vida, o una casa que passarà de pares a fills o una religió única. Llavors, com se't va acudir de fer-te capellà? Insensat!

ANNA - Li agrada anar a contracorrent.

AUGUST - És clar, em vaig criar al costat d'un riu.

ANNA - T'ha caigut un paper del llibre.

AUGUST - Ah, gràcies.

AMÈLIA - Meu!

AUGUST - Tornar-me'l.

AMÈLIA - Per què?

AUGUST - No m'agrada que...

AMÈLIA - És un secret?

AUGUST - No, és...

AMÈLIA - L'has escrit tu, reconec la teva lletra.

AUGUST - Si me'l tornes, te'l llegiré.

ANNA - Va, dona...

AMÈLIA- Té. T'escoltem.

AUGUST- <<Jo tenia un jardí ple de flors i arbres fruiters. Amb l'abandó, es va convertir en una esplanada feréstega d'herbes despentinades. Però, de tant en tant, despuntava el color d'una flor en mig de la malesa. Eren restes de llavors que es negaven a morir. Espurnes de bellesa que no m'han permès deixar d'estimar el meu jardí>>

AMÈLIA - Quan que has canviat...

ANNA - Què és, el Salm 3r del Llibre 4t?

AUGUST - No tant. Encara conservo algun gran vici.

AMÈLIA - Ha, Ha. Quin d'ells?

AUGUST - Del que per un temps tots vàrem compartir: la vida.

ANNA - Quin deliri inútil.

AMÈLIA- Nosaltres qui som, les herbes feréstegues o les llavors que es negaven a morir?

ANNA - Disculpa, però a mi aquesta mena de paràboles, em fan un tuf...

AMÈLIA - Què has après fent de capellà?

AUGUST - Entre d'altres coses, a no exagerar.

ANNA - Em sembla que ho ha dit per tu...

AMÈLIA - Malaguanyat! Tanta intel·ligència reduïda al sermó dels diumenges.

AUGUST - Veus, com exageres?

AMÈLIA - Em pensava que la teva vocació frustrada, era la d'actor?

ANNA - Així també fa funció i no ha de patir per si el públic ha pagat o no l'entrada!

AMADEU (*Arriba*) - Però quanta ignorància! El nostre rector no és un simple capellà de parròquia. Què no llegiu els diaris?

ANNA - Jo, el menys possible.

AMADEU - És un humanista! Ha organitzat un munt de campanyes polèmiques, algunes lligades amb els drets de les dones, així que no xerreu tant.

ANNA - Però diu missa, oi? Llavors és com tots els altres.

AUGUST – Me n'alegro de veure't Amadeu.

AMADEU - Com anem? Vosaltres esteu més guapes que l'última vegada.

ANNA – És un afalac?

AMÈLIA - Llàstima que no puguem dir el mateix de vosaltres, amb les panxes que exhibiu i la tramuntanada que us ha aclarit la clepsa...

AMADEU – Però les idees segueixen igual d'espesses, ha, ha, ha.

AUGUST – Encara vius al camp?

AMADEU - Sí noi, jo també em passo el dia mirant el cel, però per altres motius. Ha, ha. Tinc un tros de terra que em manté molt distret.

AMÈLIA - Vols cafè, te, una copeta?

AMADEU - Un conyac, em va bé. Sabeu si vindrà algú més?

AUGUST - Crec que l'Armand. L'Anselm i l'Artur van morir. Ho sabíeu, oi?

AMADEU – La dona de l'Anselm em va escriure.

ANNA - A nosaltres també.

AMÈLIA - Com ho vas saber que l'Artur...

AUGUST - Per casualitat. El vaig veure en un hospital poc abans de morir. Una noia em va aturar pel passadís i em va demanar si podia entrar per donar-li una última benedicció al seu germà

AMÈLIA - Et va reconèixer?

AUGUST - Jo no el vaig reconèixer a ell. Estava molt prim i tenia els ulls tancats. Vaig veure el seu nom en l'informe clínic. La seva germana em va explicar que havia patit molt i que mai no va superar una tragèdia que havia viscut en el passat.

AMÈLIA - Només et va dir això?

AUGUST - I que havia intentat suïcidar-se varies vegades.

ANNA - Pobre Artur...

AMÈLIA - Li vas dir qui eres, a la germana?

AUGUST - No.

AMÈLIA - Millor per ell, s'haurà estalviat de venir aquí.

AMADEU – Pel que sembla, també us han hagut de convèncer.

ANNA - Home, a tu què et sembla!?

AUGUST - Confiem que en sortirà alguna cosa bona de tot plegat.

ANNA - No t'ho creus ni tu això què dius!

AMADEU - Si no n'esperéssim res, no hauríem vingut.

ARMAND (*Entrant*) - Em preguntava si hauríeu canviat molt.

AMÈLIA – I...?

ARMAND - A tu, t'hauria reconegut.

AMADEU – Estàs salvat, tens cabell i poca panxa!

ARMAND - Què, com va?

AUGUST - Hola Armand.

ARMAND - Sempre he tingut el pressentiment que ens tornàriem a trobar. Vosaltres no?

ANNA - Hi ha diversitat d'opinions...

AUGUST - Això és bo.

ANNA - Segons com t'ho miris...

AMÈLIA – Oh! Tot depèn sempre de "segons com t'ho miris"!

AMADEU - Algú s'ha pres la molèstia de localitzar-nos.

ANNA - Abans ja ho havia fet la dona de l'Anselm.

ARMAND - També vau rebre la carta?

AUGUST - Fa un moment que ho comentàvem.

ARMAND - És un lligam ben estrany aquest nostre...

ANNA - Sí, no en té res de convencional.

AUGUST - Tu ho sabies que l'Artur, havia mort?

ARMAND - Quan?

AUGUST - Fa uns cinc anys, més o menys.

ARMAND - I se sap, de què?

AUGUST - No ho hem aclarit.

ARMAND - La carta no deia la causa de la mort de l'Anselm, oi?

AMADEU - Per què ho preguntes?

ARMAND - No, per res...

AMÈLIA - Se'm fa estrany estar aquí amb tots vosaltres.

ANNA - I que ells no hi siguin... També se'm fa estrany...

En un angle de l'escenari, sota la llum del focus.

LA DONA - Quan em recordo a mi mateixa en el passat, em commoc, com si aquella jove mai no hagués estat jo.

Em veig al ball per les festes del poble, entre parelles d'avís, dones grasses que ballaven juntes, joves amb mans ràpides que bellugaven per damunt dels culs i criatures donant patacades a tort i a dret, en una pista abarrotada de gent que gaudia dansant fins a la matinada. Cada any, per aquelles dates, acompanyava a la mare a la modista per fer-se un vestit nou. El costum era estrenar per la festa i aquell estiu, també me'n van fer un a mi. M'agradava sentir el contacte de les mans fredes de la modista quan posava les agulles sobre la roba. Les proves les feia al menjador, davant la vitrina on guardava els trofeus aconseguits en els concursos de ball, mentre era ser jove. Després, de casada, només ballava amb el seu marit, deia que els altres homes no la sabien portar. Manigueta de fanal, cintura ajustada i enagos de puntes ben emmidonats per giravoltar a la pista. Vivía tot l'any esperant aquells dies de festa. Els hiverns es feien llargs, eren freds, foscos i solitaris, sobretot per mi, que em delia pel sol de l'estiu.

Perdoni... Potser no li calen tants detalls... Com que m'ha dit que li expliqués tot el que recordi de quan el vaig conèixer... Doncs va ser en aquest entorn festiu i alegre, que aquella jo, que tot ho veia bé, tot li anava bé i tot li semblava bé, com l'inici d'una d'aquelles pel·lícules que... Per això els vells sempre callen quan se'ls hi pregunta sobre la vida, ells ja saben de què va l'argument.

"Ell" vivia darrere les muntanyes i tenia una moto atrotinada i em venia a veure d'amagat perquè la mare em tenia prohibit pujar-hi.

El primer estiu amb “Ell”, em vaig fer l'estreta. Però l'hivern següent se'm va fer tan llarg, que quan ens vam tornar a veure vaig portar la desobediència al límit, amb tan mala sort, que ens van enxampar. I va ser justament "la malparida", la filla de l'estanquera, que era lletja d'aquelles que no pots deixar de mirar, a més d'envejosa i delatora! D'aquí li venia el motiu. Li va faltar temps per esbombar-ho...I ens van fer casar. La mare no n'estava gens convençuda, però vivíem en un poble petit i era una altra època. *(Pausa)*. No en sabíem gaire bé res de la família “d'Ell”. Des de després de la guerra, es comentava que estaven envoltats de mala astrugància, i no es feien amb la gent.

Vaig trigar un any a quedar-me embarassada. “Ell” treballava a la ciutat, les coses li anaven bé i li vaig demanar que fes un bany, allà on teníem la comuna. Tenir un bany de rajola blanca, em feia tanta il·lusió! Quan va estar fet, vaig agafar el costum de passar la mà de dalt a baix per les rajoles. Sempre, de dalt a baix, cada vegada que hi entrava. Com si els hi fes una carícia...

A l'hivernacle.

AMADEU - No pots parlar de la teva història sense involucrar-hi les nostres. Va ser per això que vàrem fer el pacte.

AUGUST - Però els pactes es poden alterar, si tots els implicats hi estan d' acord.

AMÈLIA - Jo no hi estic d'acord, així que...

AMADEU - Ens vam comprometre a altres coses que tampoc no hem complert.

(Silenci)

ANNA - Quan la gent es troba després de més de vint anys sense veure's, acostumen a fer-se preguntes normals sobre les seves vides. Nosaltres les hem estat evadint des que hem arribat.

ARMAND - Vols dir, que no ens atrevim a preguntar?

ANNA - Vull dir, que potser a alguns no els cal preguntar, perquè tenen més informació que els altres.

AMÈLIA – Fixeu-vos com estem asseguts. No n'hi ha cap, d'esquena a la porta...

ANNA - Tan observadora com sempre...

ARMAND - En vaig haver d'aprendre per força.

AUGUST - Tot té la seva part positiva.

ANNA - Encara li haurem de donar les gràcies a "algú"!

AMADEU - Tinc una curiositat, August. Com has sabut, que jo vivia al camp?

AMÈLIA - Si comencem així...

ANNA- Com?

AMÈLIA- Desconfiant.

AUGUST - No m'importa contestar.

AMÈLIA – No estic segura que ho hakis de fer.

AMADEU - Per què?

ANNA - Sí, per què?

AMÈLIA - Perquè durant aquest temps, un moment o altre, segur que tots hem sentit la necessitat de saber què feien els altres, però era imprescindible continuar incomunicats per poder seguir endavant.

AMADEU - Els pactes que no vam complir també van tenir conseqüències.

AMÈLIA - Au, vinga! Ho veieu perquè no volia venir? Quin sentiment té tot això? On ens porta mirar enrere? O és que hem vingut aquí per acusar-nos?

AUGUST - Tranquil·la Amèlia.

AMÈLIA – Tots vam ser imprudents, Anna. D'alguna manera havíem de sobreviure!

AMADEU - Però és que tots no en vam sortir vius d'allà!

AMÈLIA - I ara vols remenar la merda per veure qui va ser més culpable? Ja ho sabem prou qui en va tenir la culpa! No vull participar en aquest joc brut. Me'n vaig.

AUGUST - Espera Amèlia, calma't. És important que prenguem una decisió conjunta. Vine amb mi, sortim una estona a prendre l'aire.

ANNA - Està clar que no ens posarem d'acord per anar a judici.

A l'angle de l'escenari, sota la llum del focus.

LA DONA – Va ser així com ho vaig saber. Un dia, en passar la mà, vaig notar que algunes rajoles es movien. Ho vaig trobar estrany, eren acabades de posar, tan noves... En vaig aixecar una, i després una altra, i una altra... Encara ara se'm posa la pell de gallina... Darrere la paret, col·locades amb una precisió increïble... Estava ple d'armes, n'hi havia moltes, pistoles i fusells de totes les mides.

(Pausa)

Vaig sortir corrents. Tremolava com una fulla. No aconseguia pensar amb claredat. Només volia fugir d'allà. Havia de procurar que la meva sogra no em veiés. Era una mala persona. Nosaltres vivíem en una caseta a l'altre costat de l'hort, on antigament hi havien guardat el bestiar. Ens l'havíem arreglat, però era tan petita que el bany el vam haver de fer a l'exterior. Jo no sabia com havien anat a parar totes aquelles armes allà. No devia fer gaire temps que hi eren, perquè jo no me n'hauria adonat abans.

Mentre baixava la muntanya, vaig pensar a aturar-me al poble per acomiadar-me de la meva mare, però l'estació era a dos quilòmetres i amb l'embaràs, em cansava més del normal. Si perdia aquell tren, ja no en tornaria a passar cap altre fins a l'endemà i quan "Ell" arribés a casa, jo havia de ser lluny, prou lluny perquè no em trobés mai més.

Aviat s'adonaria de la meva absència, de les rajoles tombades, de l'armari regirat, del pot d'estalvis que amagava al rebost, buit.

Primer amb tren fins a la costa, després amb vaixell fins més enllà l'horitzó, cap a un món desconegut. Em canviaria el nom i treballaria pel meu fill. El fill que mai no va arribar a port, el fill que mai no he pogut tenir després d'aquell.

Qui era l'home amb qui m'havia casat? Què feia quan anava a la ciutat? Per

què era tot aquell arsenal?

Com es paga la inconsciència de la joventut! Quin preu més alt!.

...

AMÈLIA – Saps que no he pogut tornar a sentir mai més res, quan estic amb un home .

AUGUST - Deixa-ho, Amèlia, no cal...

AMÈLIA – Sí que cal, t'ho vull dir, vull que ho sàpigues. El que vaig viure amb tu va ser tan intens...T'he idealitzat, saps? No t'espantis. És veritat que m'he quedat de pedra quan he vist que t'havies fet capellà, però no et pensis que venia amb cap intenció, “pecaminosa”. Tots som uns desconeguts ara mateix. En vam sortir vius, però d'alguna manera, vàrem morir allà.

AUGUST - Tot ho portàvem al límit.

AMÈLIA - Ja ho sé, ja ho sé. Però era real. No m'interpretis malament, però he arribat a... Tant és, no m'entendràs.

AUGUST - Digues.

AMÈLIA – Doncs, que ho he arribat a enyorar. No els fets, naturalment, l'essència. La part de vivència compartida, entre tots nosaltres, els moments extraordinaris d'unió, en mig d'aquell caos. Ho donàvem tot i... i jo mai he sabut, mai no he pogut tornar a... a implicar-me en res d'aquella manera.

AUGUST - La pressió era molt forta. Potser per això les reaccions eren molt primitives.

AMÈLIA - August, digues, de veritat, tu l'has perdonat?

AUGUST - No podria viure alimentant l'odi.

AMÈLIA - I com ho has fet?

AUGUST - He après a mirar-lo d'una altra manera.

AMÈLIA - Com? De quina?

AUGUST - Cadascú ha de trobar la seva.

AMÈLIA - Perdona, però això és el que no suporto dels capellans, responeu amb evasives, mai res concret!

ANNA – S'hi està bé, aquí a la fresca?

...

A l'angle de l'escenari, sota la llum del focus.

LA DONA - He viscut molts anys fora. La meva parella actual és una bona persona. Sempre m'ha fet costat, tot i saber que mai més podria tenir fills.

Al principi escrivia cartes a la meva mare i les donava a gent que coneixia al llarg del viatge, perquè els hi enviessin. No volia que "Ell" em pogués localitzar. Repetia el mateix text en quatre o cinc cartes diferents, per si algú s'oblidava d'enviar-les. Era una sensació terrible de monòlegs sense resposta. A peu de plana, sempre li demanava a la mare que després de llegir-les, les cremés.

La vaig tornar a veure quan jo ja m'havia fet prou gran per deixar de tenir por a trepitjar el poble, i ella s'havia convertit en una velleta que m'abraçava i plorava sense dir res.

Durant deu anys, cada mes de juny, "Ell" li enviava una joguina amb una nota: <<Els trobaré>>. La meva mare no em va explicar gaire més, només em va dir que sovint notava la presència d "Ell" com si rondés per la casa. Li puc assegurar que havia viscut tots aquells anys aterrida. Pobre mare. Li havia fet portar una nota demanant-li que la deixés en pau i dient-li que jo havia perdut el fill. En resposta "Ell" n' hi va fer arribar una altra, amb una sola frase <<El meu fill es viu i es diu Adam, com el primer home>>.

En un altre angle de l'escenari, sota el focus.

LA VELLA - Un fill s'ha de defensar sempre, faci el que faci, mai no deixa de ser el teu fill, i no el pots abandonar. Se li ha de fer costat. Això només ho poden entendre algunes mares. Prou que ho sé que quan creixen s'independitzen i se'n van, però davant d'una contrarietat, qui els pot acollir millor que nosaltres? Diuen que hem de fer diferències entre els fills, però no és veritat. Sempre n'hi ha un de més feble, encara que

aparentment pugui semblar el més fort, tu ja ho veus que serà el que més et necessitarà i que, tard o d'hora, hauràs de triar malgrat la incomprensió dels altres. Les mares que no saben això em fan molta llàstima, perquè en el moment decisiu no estaran preparades per prendre la iniciativa, se sentiran confuses i fracassaran com a mares. La majoria no tenen la fortalesa necessària per mantenir-se inflexibles davant les opinions dels altres. Amb les dones d'ara, es fa molt més evident. Per l'amor de Déu! Què fan tota aquesta colla d'insensates que s'arronsen a la més mínima? Confonen les seves obligacions amb els seus drets. Però quins drets? Ara ningú no les obliga a triar marit! Les dones de la meva època no teníem opció, i així i tot, ens hem mantingut fermes en les nostres posicions. Quina mena de donotes són aquestes, que els manca el coratge per tirar endavant i arrenquen a córrer davant la primera contrarietat? Les dones que hem viscut la guerra som d'una altra espècie...

Reconec que, en certa manera, són ells qui en tenen la culpa, perquè a ells els pertoca marcar el camí. Jo vaig tenir sort.

De joveneta era una beneita somniadora, una filla obedient que va acceptar l'home que els meus pares havien triat per mi. La meva mare sempre m'havia dit: "Darrere cada gripau pot haver-hi un príncep, si tu estàs disposada a creure-ho".

I jo, favassa inexperta, vaig confondre el seu consell amb l'amor!

El vaig veure per primera vegada el dia que em va venir a buscar per endur-se'm. El vaig seguir submissa amb la maleta a la mà fins a l'estació. Tan submissa, que no vaig alçar els ulls més enllà de les seves botes, i quan vam arribar a l'andana, una mica més i el perdo perquè entre tanta bota de soldat, no el vaig saber distingir. Tot d'una vaig sentir una estrebada i la seva veu autoritària que em deia: - Què feies seguint aquell paio, ximpleta? Que potser pretenies portar el tren, tu? M'havien dit que eres obedient! – "Darrere cada gripau, un príncep... i jo ho confonia amb l'amor..."

...

ANNA – Llavors, quin és el propòsit? Que expliquem el que vam patir, per alimentar el

seu esperit morbós? A qui li importa que hàgim estat víctimes d'una crueltat subtil, si això no ven!

AMÈLIA - No sé què hi veus de subtil en el que vàrem viure. Jo ho porto marcat damunt la pell, i dins hi tinc una ferida oberta. Ningú no la veu, és clar, però no per això és menys dolorosa...

ARMAND - No poder parlar-ne amb ningú, tampoc no ens ajuda. Som persones mutilades, això és el que som. Només viu la meitat de nosaltres i el pitjor és que ens hi hem anat acostumant. Ens enganyàvem pensant que tot s'acabaria el dia que sortíssim d'allà... Mai no hem deixat de tenir por, accepta-m'ho.

ANNA - Ho accepto, sí, d'acord. Visc en un present diluït i esmicolat, i el futur ni me'l plantejo. Estic malalta, estem malalts, és això el que vols que diguem? Bé, està bé, jo ho dic, sóc capaç de dir-ho, de reconèixer-ho en veu alta. Ja està, i ara què? He d'assistir a una teràpia de grup, jo sola, potser amb tots vosaltres, com l'assassí que torna al lloc del crim?... Potser si tornéssim allà, la vivència seria molt més autèntica...Sí, estaria bé, alguns psiquiatres hi sucarien pa! També podria ser un bon guió per una pel·lícula. Però digueu-me, qui no està malalt, avui en dia? La humanitat sencera ho està!

AMÈLIA -. Potser sí, però nosaltres li hem vist la cara a la por. Això ens fa diferents.

ARMAND– No estem al bàndol dels bons, ni dels dolents. A la gent li neguiteja molt no poder classificar. Els indefinits, som incòmodes...

...

A l'altre angle de l'escenari, sota el focus.

LA VELLA – Sí, jo vaig tenir sort amb el meu home. Era treballador, va entrar a la fàbrica d'aprenent i va acabar fent-se l'amo.

Jo encara l'adorava com una beneïta, fins al dia que em va fer entendre quin era el meu lloc.

Jo era a casa amb els dos petits i per la ràdio vaig sentir que hi havia hagut un accident

de tren. Era el tren que ell agafava cada dia, de la feina a casa. Sense pensar-ho un moment, vaig deixar els nens sols i vaig córrer fins a l'estació. Només em venien al cap les xifres de morts que havien dit per la ràdio, i resava. Resava en veu alta per aquell camí solitari cap a la incertesa.

Vaig perdre les sabates, en prou feines podia respirar, però això no em deturava.

Hi havia molta confusió, en mig del fum i la pols que aixecaven els carros. Una gentada de gent que cridava i s'amuntegava sense deixar-me passar. Però jo hi havia d'arribar, havia de saber que li havia passat al meu marit. No el trobava enlloc, ningú no me'n sabia donar raó... I llavors, la policia a cavall, ens va obligar a marxar perquè dificultàvem la feina dels bombers.

Li he dit, que aviat en faré cent? Si hi arribo...Ara perquè em veu així, però de joveneta feia goig, duia una trena llarga fins a la cintura, un cop casada me la van fer tallar. Cent anys, i diuen que estic la mar de bé! Ja els hi regalo! (*Silenci*)

Vaig caminar sense pausa, em vaig haver d'esparracar les faldilles per lligar-me trossos de roba al voltant dels peus i poder tornar... no sentia cap dolor, no em sentia el cos. S'havia fet fosc. De lluny vaig veure llum a casa i el fum de la xemeneia. -És ell! Vaig pensar -Està viu! I traient forces de no sé pas on, vaig arribar fins a la porta. Encara vaig poder cridar el seu nom. Només obrir la porta, em va clavar una plantofada que em va fer perdre el coneixement. Vaig trigar una setmana a recuperar la veu. Des del silenci, vaig tenir temps per pensar i entendre, que mai no havia d'haver deixat els meus fills sols.

...

AUGUST – Tots sabem que només una petita part del món, intenta posar pedaços als abusos als altres.

AMADEU – Per això vaig deixar de viure a la ciutat, se'm feia massa evident la tranquil·litat amb què la gent ho accepta.

ANNA- No crec que en un poble es noti menys.

ARMAND- La gent, la gent... Sempre amagats darrere la gent...

AMÈLIA - Saps per què no he tingut mai, parella estable? Perquè la majoria d'homes amb qui m'he trobat, no entenen res. Prefereixen no pensar, segueixen una mena de patró de comportament que no els diferencia. Et passes la vida prenent tu les iniciatives i resolent els seus problemes domèstics. Prefereixo fer sola el meu camí que contribuir al fet que es multipliquin.

ANNA- Com que t'agrada parlar de tu!

AUGUST- Em sembla que no l'has entès, Anna.

AMÈLIA- Deixeu August, massa bé que ho ha entès.

ARMAND – Per què el necessitem un mediador? Mireu, aquest tipus que ens ha fet venir, serà un expert en resoldre conflictes, però el que ens demana és que prenguem una decisió per resoldre un problema que ens pertany, però no ens pertoca.

Imagineu que finalment acceptem a anar judici i que declarem en contra d' "Ell". Quanta estona trigaria el seu advocat, sens dubte tan corrupte com ell, a capgirar-ho tot en contra nostra?

AMÈLIA - No ens en sortiríem...

ARMAND - En els judicis volen proves i nosaltres no en tenim.

ANNA – És el que he intentat fer-vos entendre abans.

AMÈLIA - Per què hem de passar per tot això? I no em digueu que ho hem de fer perquè no torni a passar. El mal està enquistat en la història i seguirà existint perquè es permet. Nosaltres, els que ho patim, només som l'anècdota. Qui té el poder no vol dialogar, ni guarir. El poder només vol controlar.

...

A l'altre angle de l'escenari, sota el focus.

LA VELLA - El meu fill petit no ho va tenir gens fàcil. Quan va portar a casa a aquella

noieta, menuda i fina com un filaberquí, me'n vaig adonar de seguida que no era una dona per ell i que el primer cop de vent la doblegaria. Quan ella el va abandonar portant un fill seu al ventre, jo li vaig dir: - Deixa que se'n vagi fill, una dona que fa això no té ànima. Que pagui la seva culpa anant sola per aquests mons de Déu i arribat el moment, ja aniràs a buscar el teu fill. El mal que ella t'ha fet ara, privant-te d'allò que és teu, caurà damunt seu quan el fill l'abandoni, per tornar amb el seu pare.

Jo sé que s'ha passat la vida buscant aquell fill, i encara que n'ha tingut d'altres, cap ha sabut omplir el buit del primigeni. Quina colla de bagasses les dones d'avui! *(Pausa)*

Estic molt orgullosa del meu fill petit, tot el que té s'ho ha guanyat a pols i mai no s'ha oblidat de la seva mare! Ara que per fi han reconegut públicament, surten els envejosos de sota les pedres. Ja em dirà vostè, què hi té a veure ell, amb incendis de boscos o amb rius contaminats. Això, són desgràcies que passen i, en tot cas, culpa de la gent marrana que hi tira de tot als rius! Jo li asseguro que ell mai no ha fet cap mal a ningú. Potser el cos ja no m'aguanta, però el cap el tinc ben clar.

De petit era un nen molt silenciós. De vegades només sabia que hi era perquè notaves el seu alè calent que et respirava al costat de l'orella. Havia rebut més d'un calbot per aquesta mania seva. El seu germà deia que li feia por, i això que era més gran que ell! Coses de criatures. Ara, això sí, no podia suportar que li portessis la contrària. Quan s'enfadava, era rabiüt, tenia el mateix rampell que son pare.

L'estada en aquesta residència, me la paga el meu fill petit, és molt cara, es pensa que no ho sé, però ell sempre ha volgut el millor per a mi. Tenim televisió a les habitacions, jo no la miro gaire, fan uns programes que no valen res, i quan surten aquestes desvergonyides, l'apago. Porques! Que ho facin, però que no ho diguin!

Perdoni, ara no recordo que li estava dient... Els vells ja se sap, ens n'anem d'una cosa a l'altra... No entenc què hi faig jo encara en aquest món, si no servim per res els vells, només tenim mals i per veure com s'ha capgirat tot...La culpa és d'aquests polítics de pa sucats amb oli. Falta mà dura! El meu fill sí que té fusta de cap d'estat! Ell ja em va advertir que ara que és un home important, vindria més d'un a fer-me preguntes. Periodistes com vostè... Es pensen que perquè sóc vella...Però encara hi toco jo, encara

hi toco...

...

AMADEU - Per què no els hi dius d'una vegada, que no hi haurà cap judici?

Perquè no n'hi haurà, oi August?

AUGUST - No.

ANNA - Ara sí que no entenc res!

ARMAND - Tots hem vingut aquí pensant que...

AMÈLIA – I tu, com ho saps, Amadeu? Què sabeu, que no sabem nosaltres?

ANNA - Ho veieu com jo tenia raó?

AMADEU - Jo no sé res. Però n'hi ha prou amb veure l'expressió de l'August, cada vegada que ens hem referit al judici.

AMÈLIA – El paio que em va venir a veure, em va dir exactament, que havia arribat el moment de fer justícia. A vosaltres, què us va dir?

ARMAND - Potser li hauríem d'haver preguntat a què es referia abans de treure conclusions precipitades.

ANNA - Alguna cosa ens havia de dir per fer-nos venir. No m'ho puc creure! De veritat ens hem tornat a deixar enganyar per "Ell"?

AUGUST - A veure, a veure, anem a pams. Del que es tracta d'arribar a un acord.

ANNA - Un acord? Quina mena d'acord?

AUGUST - Entre les dues parts.

AMÈLIA - Ara sí que veig que no hi toques.

AUGUST - Però, no enteneu que el que "Ell" vol, és justament que no hàgem de passar pel tràngol d'un judici?

ANNA – Sí, home! Un acte desinteressat de bona voluntat. I tu, piques l'esquer!

ARMAND – Deixa'l, que s'expliqui.

AUGUST – Ja sé que "Ell" ho diu pel seu propi interès, però també pel nostre. El mediador va decidir no venir avui, perquè un de nosaltres fos qui us expliqués la situació,

donada la particularitat de la nostra història.

ANNA - Molt agut! I tria a un capellà com a conciliador.

AUGUST - M'ho diu a mi, no com a capellà, sinó com algú que va viure el mateix que vosaltres.

AMADEU – No! T'escull perquè pensa que com a capellà, no mentiràs.

ARMAND- I s'assegura que abans li expliquis tot, per estar ben informat.

AMÈLIA – És veritat això? Què li vas dir?

AUGUST - Ja n'estava d'informat quan es va posar en contacte amb mi.

ANNA - No siguis ingenu, ho estava només per l'altra part, tu li vas acabar d'arrodonir la història.

AMÈLIA –Què pertany a una secta i t'han fet un rentat de cervell?

AUGUST - De què teniu tanta por, el mediador és neutral.

AMÈLIA - Sí, sí, definitivament no hi toques. Com pot ser neutral algú que ve de part d' "Ell"?

AUGUST - Si us plau, no em parlis amb aquesta agressivitat. Jo no sóc l'enemic, només estic fent de portaveu.

AMÈLIA - És que em sento tan enganyada... Ja hi tornem a ser, un altra vegada a les seves mans. Fa hores que estem aquí parlant del judici, tots hem vingut, pensant en el refotut judici i tu... tu deixes que bla, bla, bla, per després dir-nos que no, que res... que som aquí per encara no sé quin coi d'acord!

ANNA - Què esperaves per dir-nos-ho?

AUGUST - Feia molts anys que no ens veiem... Tot això també és difícil per mi o què us penseu? Primer em calia...

ANNA - Ens havies de sentir parlar per saber com ho portàvem. Deu formar part de l'estratègia. Què més et va aconsellar, el bon samarità del mediador?

AMÈLIA – Estratègia... com odio aquesta paraula!

ARMAND - Per favor August, acaba.

AUGUST - No crec que hi hagi un ambient favorable.

AMÈLIA - Per l'amor de Déu, vols deixar de parlar com un predicador.

ANNA - Hem d'entendre que t'ha tocat el pitjor paper, i que qualsevol de nosaltres podria estar en el teu lloc?

AMADEU - Però què no t'adones del que estàs dient? Però, què no ho veus que això no en té res de maleït acte conciliador? Ens té agafats pels collons! Atrapats, ho entens? Seguim i ho seguirem estant sempre... Ens coneix massa bé! Joga amb nosaltres. Això és el que fa. Em cago en dena, desgraciat de merda!!

AMÈLIA - Som el seu circ! Com poden permetre que un ésser depravat, fastigós, sense cap tret d'humanitat, que compra a qui sigui, com sigui, ocupi un càrrec públic? És repugnant.

ANNA - T'ha ben manipulat, August. Com t'ha pogut enganyar a tu, precisament a tu, que ets un home intel·ligent, un defensor de causes perdudes?

AUGUST - Ha canviat. S'ha fet gran. No és la mateixa persona. Si hi haguéssiu parlat...

AMÈLIA - Jo vomito només d'imaginar-ho! I no li tornis a dir persona!

AUGUST - No heu fet les paus amb vosaltres mateixos, esteu tan plens d'odi, que no us permeteu acceptar que algú rectifiqui. Jo entenc tot el que dieu, de fet ja sabia que reaccionaríeu així, però us demano que ho penseu amb més calma.

ARMAND - Imagino quin és el pas següent, ara ens parlareu d'un a un, en privat. Potser ens donareu un sobre a cadascun amb una carta personal i un xec en blanc que hem d'omplir segons les nostres "necessitats"? S'ha degut divertir molt aquests anys imaginant aquest moment. Nosaltres intentant passar desapercebuts, mentre "Ell" s'envoltava d'un equip de voltors que espiaven les nostres misèries per saber allà on ens podria fer més mal...

AMÈLIA - Quin fàstic, quin fàstic, quin fàstic!

ARMAND - I si refusem arribar a un acord i decidim per unanimitat anar a judici?

ANNA - I, per què no? Jo ara mateix no en dubtaria ni un moment. I no us penseu que és un acte impulsiu de rebel·lia. Hi he pensat molt abans de venir, sé el que em jugo i no ho tenia gens clar quan he arribat, però ara, ara, encara que significués reviure aquell malson, encara que ningú no em cregués i em prenguessin per boja...

ARMAND - És que no significaria només això, no, el molt fill de puta ens implicaria en la

seva culpabilitat. Ho enteneu? Ens convertiria en els seus còmplices, perquè nosaltres li vàrem facilitar tota la informació. No és només de l'odi intens de què no ens hem pogut despendre, August, és el remordiment el que no ens deixa viure. Ni acceptant la nostra part de culpa públicament, ni tan sols si ens condemnessin, no ens en podríem deslliurar.

AMÈLIA – Però, que no et sembla prou condemna haver viscut tots aquests anys amb tot això dintre? No haver pogut mirar mai els ulls de ningú, perquè no es descobrís tota la brutícia que s'hi amaga al darrere?

ANNA - Nosaltres no vam fer res, nosaltres no ho sabíem. Ens va utilitzar, no som culpables.

AMADEU – Hi és clar que en som! "Eil" tenia una capacitat innata de persuasió. Tots hi vam caure. Jo vaig ser qui va portar a terme el primer experiment, em va assegurar que mai no el faria servir. La nit anterior m'havia vingut a veure. Sabia que jo estava al límit després de tants dies allà tancats, sense provar ni una gota. Mentre parlava, anava obrint ampolles, una darrera l'altra. I una cosa va portar a l'altra. Així vaig trair a tots. Per això no vam tornar a veure a l'Albert. Era el meu millor amic. Li hauria volgut explicar, demanar-li perdó però, com es pot perdonar a algú que s'ha deixat comprar per trenta monedes de plata, oi, mossèn? Tu també saps de què parlo. Ni la teva religió t'ha pogut salvar, també vius en pecat mortal. Encara que siguis l'únic que va trobar una manera pràctica d'estar a prop de la gent, amagat entre les sotanes. Jo he viscut com un cuc, sota terra. Al capdavall, potser has estat el més valent de tots nosaltres.

(Silenci)

ARMAND - Qui més qui menys va cometre alguna imprudència...No érem ben bé nosaltres, vivíem en unes condicions d'aïllament anormal...

ANNA - I sota la seva pressió, els seus jocs imbècils, els seus capricis de desfeta humana. Primer ens va enlluernar, per després sotmetre'ns... Individualment no tenim cap força, però si ens unim...

ARMAND – Massa tard, ja no hi ha res a fer. Ara ja sabem per què volia que ens tornéssim a trobar. Només per recordar-nos que és ell qui segueix dominant la partida.

AUGUST – A mi em va dir que començava una nova etapa i que no volia deixar res pendent. Que us digués que com a responsable de la investigació, ell tenia que donar explicacions als seus superiors i que eren molt exigents. Que hauria preferit que tot fos d'una altra manera però...

AMÈLIA – Calla! T'ho pots estalviar.

ANNA - No, jo ho vull sentir.

AUGUST - Volia que esbrinés com us anava la vida per...

AMÈLIA– Manipular-nos.

ANNA - Em pensava que diries alguna cosa nova, però aquest discurs ja me'l conec.

AUGUST – Llavors em va semblar sincer. Has estat molt valent Amadeu, parlant com ho acabes de fer, jo en canvi no en sóc gens. I tens raó, no vas ser l'únic a qui va comprar. Tots teníem un preu i "Ell" el sabia. També és cert que fent-me capellà buscava una manera d'amagar-me, és evident que no ho vaig fer per vocació, en tot cas, no en aquell moment. Intentava esborrar la meua identitat, oblidar-me de mi mateix, trobar refugi en un entorn diferent, i a poc a poc em vaig anar posant reptes, em vaig començar a involucrar en temes socials, a conèixer de prop els problemes de la gent, a sentir-me útil, alhora que descobria tot un món més espiritual. Quan em va trucar per proposar-me que ens trobéssim, em vaig voler convèncer que existia la possibilitat que "Ell" hagués canviat, que també tenia dret a exposar els seus motius i reconèixer els seus errors. Jo necessitava viure en pau amb mi mateix i potser aquest afany me'l va fer veure d'una altra manera, més humà, més pròxim, i vaig perdre el sentit de la realitat. M'haureu de perdonar. No puc pretendre que els meus reptes siguin els vostres, esteu tots tan ferits...

AMÈLIA - Ningú no t'ha de perdonar res.

AUGUST - I tant que sí, Amèlia, i molt més del que et penses. Jo sóc el Judes de qui parlava l'Amadeu. Les meves raons eren tan miserables com ho podien ser les seves. Si jo no li hagués facilitat l'única informació que vosaltres us vàreu resistir a donar-li, hauríem pogut marxar tots d'allà molt abans.

ANNA – Però, què estàs dient?

AMÈLIA – Com vas poder...?

ANNA - I tu, Amèlia, tu, com vas poder? Per què no li expliques a l'August que te'ls follaves a tots dos?

Pausa

AMÈLIA – No t'has fet cap favor deixant-t'ho anar, i menys d'aquesta manera. El que no saps, és que jo estava amb "Ell" la nit que tu vas anar a trucar a la seva porta, per això no et va obrir.

AMADEU – És evident que li convenia tenir-vos enfrontades.

ARMAND - Tots teníem alguna cosa que amagar als altres, d'aquesta manera ens va fer entrar en el seu joc.

AMADEU - Com ara, igual que ara. "Ell" sabia exactament què passaria avui aquí.

AMÈLIA - La seva ment maquiavèl·lica va sempre una passa per davant de la nostra, ens porta massa avantatge.

ARMAND – És astut i retorçat.

AMADEU – Tant, que ens va triar perquè els nostres noms començaven per la mateixa lletra.

AMÈLIA - I sigil·lós com una ombra. I obsessiu amb les històries de la seva infantesa.

Al centre de l'escenari, sota el focus.

ELL- Aquest soroll que sent, és de les serres. Estan eixamplant les carreteres. Aquest poble està creixent! El propietari del bosc ara està content. La gent hi anava els caps de setmana de pícnic i li deixaven tot fet una porqueria, fins i tot hi acampaven! Amb els calés que li hem donat, podrà construir una tanca pel bestiar. Això és el que fem, procurar pel benestar dels vilatans i fer millores. Aquest va ser el meu propòsit quan vaig decidir a comprar aquest poble que estava completament abandonat i no hi venia ningú. L'hi hem canviat la fesomia, hem fet millores al castell i a l'església, i ara cada setmana tenim autocars fent cua. Sap què significa això, en llocs de treball? Me'n sento orgullós.

Tot funciona, és la una en punt i han parat les serres. La disciplina i la bona organització són fonamentals per tirar endavant grans propòsits. Jo he voltat força pel món, però és aquí on m'agrada viure, envoltat dels vells costums. Tots ens coneixem i tots som amics. Els que no s'hi sentien a gust han marxat. I han fet bé. No tothom sap viure en una comunitat petita. Que se'n vagin a la ciutat, allà passaran més desapercebuts. Aquí no hi ha conflictes, parlant la gent s'entén i sinó, sempre podem trobar una manera o altra. Aquest és un model de convivència. Altres pobles veïns se sorprenden però, per a mi, és una cosa natural. Jo sempre he funcionat de la mateixa manera. És clar que tinc un avantatge, jo sóc com ells: un treballador. Quan et prens la feina seriosament, els teus caps veuen en tu algú amb qui es pot confiar i no triguen a encomanar-te feines de més confiança. S'ha de ser ambiciós i perseverant.

És clar que tot demana un sacrifici, aviat hauré de marxar d'aquí. Amb el nou càrrec tindre altres responsabilitats i en fi, estic satisfet per aquest reconeixement després de tants anys dedicats a treballar per la prosperitat i generar idees de futur. El cas és que quan segueixes un camí ascendent, sempre apareixen insatisfets disposats a dificultar les coses. Periodistes sense ètica que s'han fet populars entre la majoria ignorant, amb articles que vulneren la vida privada de personalitats rellevants, i no els hi passa res! Al contrari, són aplaudits pel fet de furgar en la intimitat d'un president o desmitificar un personatge històric, publicant qualsevol anècdota de la seva època de joventut. Tots som humans i, per tant, tots som imperfectes. N'estic tip d'aquesta gentussa sense escrúpols que repassen la teva vida amb un lent d'augment, subratllant els detalls més ínfims i passant per alt el que realment importa.

Jo ocuparé el càrrec que em pertoca per la meva vàlua professional, de la resta, de la meva estricta intimitat, ningú no n'ha de fer res. Em repugna i no estic disposat a permetre-ho. Ens haurem d'anticipar...

Després hi ha aquella altra gent, que per discrepàncies d'opinió es volen aprofitar del meu nomenament per treure'n algun benefici. Aquests són més perillosos, perquè acostumen a ser individus insatisfets i plens de rancúnia, incapaços de governar les seves pròpies vides i disposats a venjar-se a qualsevol preu. Convé recordar-los-hi les

seves debilitats i els seus fracassos, que els converteixen en éssers subornables capaços de trair al seu millor amic. No podem deixar-nos arrossegar per les seves frustracions i els hem d'ajudar a comprendre, que fora un esforç inútil perdre tot el que ara tenen, només per negar-se a acceptar que a la vida, cadascun ocupa el lloc que li pertoca. Dels efectes d'un malefici, només se'n salven aquells que en tenen l'antídot.

Estic segur que vostè m'entén perfectament, per això el vaig triar. És un professional altament qualificat i, tot i que l'accident que va patir no li ha permès estar en actiu des de fa una temporada, em consta la seva capacitat conciliadora i la seva eficàcia i discreció en aquesta mena d'assumptes.

Com ja deu haver endevinat, m'he informat a fons sobre la seva vida i la seva trajectòria professional, abans de posar en les seves mans una qüestió tan delicada i li puc assegurar, que sóc extremadament generós amb aquells que compleixen amb èxit la seva escomesa.

Bé, Adam, no dubto que ens entendrem.

...

ANNA - Ja està, s'ha acabat. No sé quin bri d'esperança, havíem alimentat en venir aquí, però fos el que fos, s'ha esvaït.

AMÈLIA - Estic com si m'haguessin apallissat. Des que vaig saber que ens trobaríem, que em va tornar aquella sensació a l'estómac, aquell gust especial a la boca, com quan de petita em portaven al metge... la sala d'espera... aquella por...

ANNA - I després el buit, com si el patiment t'hagués omplert tant, que quan s'acaba, no recordessis què t'ocupava el pensament abans d'això.

ARMAND - Saps que ha passat, però no del tot. Que tornarà com un mal agut que es pren una treva, però la malaltia segueix amb tu.

AUGUST - No ho podem resoldre mai, la implicació emocional és massa forta.

AMADEU - I les absències, irreparables.

Silenci.

L'August surt a fora al jardí.

L'Armand el segueix.

Fumen.

AUGUST – Ara fumes, purets?

ARMAND- Sí, en vols un?

AUGUST- No gràcies, prefereixo els meus de sempre.

ARMAND- Em faig la il·lusió que amb aquests fumo menys.

(Pausa)

ARMAND – Has estat molt hàbil abans.

AUGUST- ...

ARMAND – Sabies que explicant el que havies fet, els impressionaries tant, que no et preguntarien a canvi de què.

AUGUST- Per què no m'ho has preguntat tu?

ARMAND- M'hauries contestat?

AUGUST- Ho vols saber?

ARMAND - No.

(Pausa)

ARMAND- Jo no he explicat res de mi.

AUGUST- No cal...

ARMAND- Però...És que ho necessito.

AUGUST- Prefereixo no saber-ho.

ARMAND - Necessito compartir-ho amb algú.

AUGUST- Ja en tinc prou amb el pes que arrossego.

ARMAND- Jo sóc el pitjor de tots

AUGUST- Per què insisteixes?

ARMAND- Ho he de dir!

AUGUST- Doncs entra allà i els hi expliques!

ARMAND- Només t'ho diré a tu.

AUGUST- Per què a mi?

ARMAND - M'acolliré al secret de confessió.

AUGUST- No et vull seguir escoltant. Me'n vaig a dintre.

ARMAND - Saps de què van morir l'Anselm i l'Artur?

AUGUST - No. Però crec que els altres tenen el mateix dret que jo a saber-ho.

ARMAND -. De què els serviria saber, que som en el punt de mira d'un franc tirador? Només seguim vius perquè "Ell" pugui seguir jugant amb nosaltres. Cada matí quan em desperto, em pregunto si és un càstig o un regal. No sé prendre una decisió dràstica. Obro la porta, surto al carrer i camino.

...

Al centre de l'escenari, sota el focus.

ELL- Quan era petit era tímid i vergonyós. Un cop a la setmana baixava amb la mare al poble, hi anàvem amb carro. L'aturava a la plaça i em duia de la mà d'un lloc a l'altre. Quan arribàvem a la botiga de llegums, mentre ella omplia les saques, jo em quedava assegut al graó de la porta. Estava nerviós. Sabia que la nena de les trenes no trigaria a aparèixer. M'espiava sempre, entre les cortines de nusos de la botiga del davant. Jo feia esforços per no mirar-la, però els ulls se n'hi anaven sols. Aviat apareixia la seva silueta. Ella esperava el moment precís. Sabia que jo no em mouria d'allà i que la miraria. De sobte, apartava amb una mà els cordons del mig de la cortina i se la veia a contrallum. Fixàvem els nostres ulls immòbils en uns instants dramàtics de silenci i quan la tensió es

feia gairebé insuportable, ella, s'aixecava les faldilles.

L' Amèlia surt corrents de l'hivernacle.

AMÈLIA- (Crida) No, cabró! Jo no era la nena que s'aixecava les faldilles!

F o s c